DOMSTOLENS DOM
av den 10 oktober 1973*

I mål 34/73

har ordföranden för Tribunale de Trieste till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

F.lli Variola SpA., Trieste

och

Amministrazione italiana delle Finanze.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 18 och 20 i rådets förordning nr 19 av den 4 april 1962 om det gradvisa upprättandet av den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål (EGT, 20.4.1962, s. 933, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) och av artiklarna 18 och 21 i rådets förordning nr 120/67/EEG av den 13 juni 1967 om den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål (EGT, 19.6.1967, s. 2269, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) och vissa andra frågor som rör den direkta tillämpningen av dessa bestämmelser.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden R. Lecourt, avdelningsordförandena R. Monaco och P. Pescatore samt domarna A.M. Donner, J. Mertens de Wilmars, H. Kutscher, C.Ó Dálaigh, M. Sørensen (referent) och A.J. Mackenzie Stuart,

generaladvokat: A. Trabucchi,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

* Rättegångsspråk: italienska.

dom

DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 12 januari 1973, som inkom till domstolens kansli den 27 februari 1973, har ordföranden för Tribunale di Trieste begärt att domstolen skall meddela förhandsavgörande om tolkningen av rådets förordning nr 19 av den 4 april 1962 och rådets förordning nr 120/67/EEG av den 13 juni 1967 om den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål samt om vissa frågor rörande gemenskapsrättsliga bestämmelsers direkta effekt i medlemsstaternas rättsordning.

Den första frågan

2 Den första frågan går ut på att domstolen skall uttala sig om huruvida begreppet avgifter med motsvarande verkan som tullar i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och i artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67 är detsamma som det begrepp som används i artikel 9 och följande i fördraget.

3 Bestämmelserna i fördraget som förbjuder medlemsstaterna att ta ut avgifter med motsvarande verkan som tullar är avsedda att säkerställa den fria rörligheten för varor inom gemenskapen.

Bestämmelserna i förordningarna om organisationen av jordbruksmarknaden har dels samma syfte, såtillvida att de förbjuder uttag av varje tull eller avgift med motsvarande verkan i handeln inom gemenskapen, dels syftet att säkerställa en enhetlig ordning vid gemenskapens yttre gränser, såtillvida att dessa bestämmelser fastställer ett liknande förbud med avseende på import från tredje land.

Det finns inget som kan motivera olika tolkningar av begreppet "avgift med motsvarande verkan" i artikel 9 och följande i fördraget å ena sidan och i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67/EEG å andra sidan.

Den andra frågan

4 Den andra frågan går ut på att domstolen skall uttala sig om huruvida en avgift som uteslutande läggs på varor som importeras antingen från en annan medlemsstat eller från ett tredje land, endast på grund av att de lossas i nationella hamnar, utgör en sådan "avgift med motsvarande verkan som tull" som är förbjuden enligt de tidigare nämnda bestämmelserna i förordningarna.

5 Det framgår av handlingarna i målet att det i detta fall handlar om en avgift som kallas "lossningsavgift" i artikel 27 i den italienska lagen nr 82 av den 9 februari 1963 om maritima avgifter och pålagor och som tas ut för varor från utlandet som lossas i statens hamnar, på redder eller längs kusten för slutlig eller tillfällig import.

Denna lossningsavgift uppgår för spannmål till 30 lire/metriskt ton.

Intäkterna från avgiften används till utrustning av hamnar och underhållsarbeten.

6 Förbudet mot tullar och avgifter med motsvarande verkan gäller varje avgift som tas ut i samband med eller på grund av import och som, eftersom den särskilt läggs på importerade produkter och inte nationella produkter, har samma begränsande inverkan på den fria rörligheten för varor som en tull.

Oavsett hur liten en sådan avgift är utgör uttaget av den, tillsammans med de administrativa formaliteter som den ger upphov till, ett hinder mot den fria rörligheten för varor.

Den tredje och den sjätte frågan

7 Den tredje och den sjätte frågan går ut på om bestämmelserna i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och i artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67 skall betraktas som regler som är direkt tillämpliga i medlemsstaterna och som därigenom ger upphov till rättigheter för enskilda som nationella domstolar är skyldiga att skydda.

8 Enligt artikel 189 andra stycket i fördraget skall en förordning "ha allmän giltighet" och vara "direkt tillämplig i varje medlemsstat".

En förordning har följaktligen, på grund av sin rättsliga karaktär och sin funktion i det gemenskapsrättsliga systemet av rättskällor, omedelbara verkningar och kan därför ge upphov till rättigheter för enskilda som de nationella domstolarna är skyldiga att skydda.

Svaret på frågan blir således jakande.

Den fjärde och den femte frågan

9 Den fjärde och den femte frågan går huvudsakligen ut på om de omtvistade förordningsbestämmelserna kan införas i medlemsstaternas rättsordning genom nationella bestämmelser som återger innehållet i gemenskapsbestämmelserna, vilket skulle innebära att det aktuella området underställs nationell rätt och att domstolens behörighet därigenom påverkas.

10 En förordnings direkta tillämplighet kräver att den träder i kraft och tillämpas för eller emot rättssubjekten utan någon åtgärd varigenom den införlivas i nationell rätt.

Enligt de förpliktelser som följer av fördraget och som de påtog sig genom att ratificera detta är medlemsstaterna skyldiga att inte hindra den direkta effekt som är utmärkande för förordningar och andra gemenskapsrättsliga bestämmelser.

Att denna skyldighet noggrant uppfylls är ett absolut villkor för att gemenskapsförordningarna skall kunna tillämpas samtidigt och enhetligt i hela gemenskapen.

11 Medlemsstaterna är i synnerhet förpliktade att inte vidta någon åtgärd som kan påverka domstolens behörighet att uttala sig om alla frågor som rör tolkningen av gemenskapsrätten eller om giltigheten hos en rättsakt som har antagits av gemenskapens institutioner, vilket innebär att varje förfarande varigenom en rättsregels gemenskapskaraktär döljs för dem som är underkastade regeln, är otillåtet.

Domstolens behörighet, särskilt enligt artikel 177, påverkas inte av nationella lagbestämmelser med syftet att omvandla en gemenskapsrättslig bestämmelse till nationell rätt.

Den sjunde frågan

12 Den sjunde frågan går ut på att domstolen skall uttala sig om huruvida de rättigheter som ges enskilda genom artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 förblir giltiga efter det att förordning nr 120/67 träder i kraft.

13 Det framgår av artikel 33 i förordning nr 120/67 att den ordning som fastställs i denna var tillämplig från och med den 1 juli 1967 och att förordning 19/62 upphävdes samma dag.

Upphävandet av en förordning innebär inte att de rättigheter för enskilda som har uppstått till följd av dess bestämmelser avskaffas, utom om det finns en giltig bestämmelse som föreskriver motsatsen.

Dessutom upprepas det förbud för staterna att ta ut avgifter med motsvarande verkan som tullar, som formuleras i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62, genom artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67.

Slutsatsen blir följaktligen att de rättigheter som uppstår för enskilda på grundval av artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 fortsätter att gälla utan avbrott efter ikraftträdandet av förordning nr 120/67.

Den åttonde frågan

14 Den åttonde frågan går ut på att domstolen skall uttala sig om huruvida en medlemsstat genom en lagbestämmelse som antas efter det att de omtvistade förordningarna har trätt i kraft får ändra den dag från och med vilken förbudet mot avgifter med motsvarande verkan skall få verkan.

Det framgår av handlingarna i målet att denna fråga ställs med anledning av den italienska lagen nr 447 av den 24 juni 1971 som avskaffade den statistikavgift och den avgift för administrativa tjänster som domstolen, genom sina domar av den 1 juli 1969 i målet 24/68 (Rec. 1969, s. 193) och av den 18 november 1970 i målet 8/70 (Rec. 1970, s. 961), har förklarat vara oförenliga med de gemenskapsbestämmelser som förbjuder uttag av avgifter med motsvarande verkan som tullar.

Lagen fastställer att avskaffandet inte gäller förrän lagen träder i kraft, dvs. den 1 augusti 1971, med undantag för avgiften för administrativa tjänster, som tas ut på varor som importerats från andra medlemsstater, som skall avskaffas från och med den 30 juni 1968.

15 Den direkta effekt i medlemsstaternas rättsordningar som är utmärkande för såväl gemenskapens förordningar som andra gemenskapsrättsliga bestämmelser, inbegripet förbudet mot avgifter med motsvarande verkan som tullar enligt artikel 9 och följande i fördraget, kan inte rättsligt sättas ur spel genom en nationell rättsregel, utan att det äventyrar gemenskapsbestämmelsernas grundläggande karaktär och den grundläggande principen om att gemenskapens rättsordning har företräde framför nationell rätt.

Detta gäller särskilt i fråga om den dag från och med vilken en gemenskapsbestämmelse får verkan och ger upphov till rättigheter för enskilda.

Eftersom det är nödvändigt att säkerställa att gemenskapsrätten tillämpas enhetligt och samtidigt i hela gemenskapen är det uteslutet att ge medlemsstaterna möjlighet att var för sig och utan uttryckligt tillstånd fastställa olika dagar för gemenskapsbestämmelsens ikraftträdande.

Rättegångskostnader

16 De kostnader som har förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

I målet har domstolen

beaktat rättegångshandlingarna,

hört referentens rapport,

hört de muntliga yttrandena från Europeiska gemenskapernas kommission och företaget Variola,

hört generaladvokatens förslag till avgörande,

beaktat Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 9 och följande, samt artiklarna 177 och 189 i detta,

beaktat rådets förordning nr 19 av den 4 april 1962 om det gradvisa upprättandet av den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål, särskilt artiklarna 18 och 20 i denna,

beaktat rådets förordning nr 120/67/EEG om den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål, särskilt artiklarna 18, 21 och 33 i denna,

beaktat protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol, särskilt artikel 20 i denna,

beaktat rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol.

Mot den bakgrunden och på ovan angivna grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom beslut av den 12 januari 1973 förts vidare av ordföranden för Tribunale di Trieste - följande dom:

Den första frågan

1) **Begreppet "avgift med motsvarande verkan" i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och i artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67 skall anses ha samma innebörd som i artikel 9 och följande i fördraget.**

Den andra frågan

2) **En avgift som uteslutande läggs på importerade varor endast av den anledningen att de har lossats i nationella hamnar utgör en "avgift med motsvarande verkan som en tull" och är följaktligen förbjuden avseende import av spannmål från andra medlemsstater eller från tredje land,**

enligt artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och enligt artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67.

Den tredje och den sjätte frågan

3) **Bestämmelserna i artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och i artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67 om förbud för medlemsstaterna att ta ut avgifter med motsvarande verkan som tullar är direkt tillämpliga i medlemsstaternas rättsordningar och ger därigenom upphov till rättigheter för enskilda som de nationella domstolarna skall skydda.**

Den fjärde och den femte frågan

4) **En nationell lagbestämmelse som återger innehållet i en direkt tillämplig gemenskapsrättslig bestämmelse kan på intet sätt påverka vare sig den direkta tillämpligheten eller domstolens behörighet enligt fördraget.**

Den sjunde frågan

5) **De rättigheter som uppstår för enskilda på grundval av artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 fortsatte att gälla utan avbrott efter ikraftträdandet av förordning nr 120/67.**

Den åttonde frågan

6) **Den direkta effekten av artiklarna 18 och 20 i förordning nr 19/62 och av artiklarna 18 och 21 i förordning nr 120/67 utesluter varje nationell lagstiftningsåtgärd som syftar till att ändra den dag från och med vilken dessa bestämmelser fick verkan.**

Lecourt Monaco Pescatore Donner Mertens de Wilmars

Kutscher Ó Dálaigh Sørensen Mackenzie Stuart

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 oktober 1973.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande